

Apstākļu mainība kā problēmaspekts drošības politikas plānošanā mūsdienu imigrācijas apstākļos

Virginijs Keini

Rīgas Stradiņa universitāte, doktorantūras studiju programma "Juridiskās zinātnes", Latvija

Ievads. Globalizācija, pasaules mēroga konflikti, ekonomiskā nevienlīdzība un iespējas brīvi pārvietoties ir tikai daži no apstākļiem, kas tiešā veidā ietekmē drošības situāciju Eiropā un determinē tās mainīgo raksturu. Pētījumā analizēta Latvijas, Eiropas Savienības un atsevišķu dalībvalstu drošības politikas īstenošana un atbilstība aktuālajiem migrācijas procesiem. Konstatētās nepilnības skaidri norāda uz jaunu dienaskārtību Latvijas, Eiropas un transatlantiskās telpas drošības politikas plānošanā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis ir identificēt Eiropas Savienības drošības un imigrācijas politikas plānošanu ietekmējošos faktorus aktuālo imigrācijas un terorisma izaicinājumu kontekstā. Pētījuma materiāli – tiesību akti, imigrācijas un drošības politiskās plānošanas dokumenti un nostādnes, institūciju praktiskā darbība un ziņojumi, nozares ekspertu viedokļi un pētījumi. Pētījuma metodes – datu apkopošana, analīze, salīdzināšana un sintēze, ekspertu aptaujas un intervijas.

Rezultāti. 1. Līdz šim kā galvenie apdraudējumi tika definēts terorisms, masu iznīcināšanas ieroču izplatība, reģionālie konflikti, valstu disfunkcionalitāte un organizētā noziedzība. Šī brīža situācija apliecina, ka apdraudējuma prognoze aktuālo migrācijas procesu kontekstā nav bijusi korekta. 2. Apstākļu mainība ir viena no raksturīgākajām problēmām iespējamo apdraudējumu identificēšanā. 3. Procedūras nepilnības, cilvēkresursu, prasmju un finansējuma trūkums, kultūru un reliģiskā daudzveidība u. c. faktori bēgļu problemātikas kontekstā norāda uz būtiskām institucionālās un normatīvās sistēmas nepilnībām. 4. Ievērojami palielinās ārējo spēlētāju ietekme uz iekšpolitikas plānošanu – EK, EP uzstādījumi / spiediens dalībvalstīm, kas liek pārskatīt dažādu jomu stratēģijas, t. sk. drošības un migrācijas jomā. 5. Situācijai attīstoties, dalībvalstis vairāk koncentrējas uz nacionālās drošības jautājumiem, atsevišķos gadījumos atliekot Šengenas līguma saistības un mazinot bloka kopējo ietekmi. 6. "Krievijas faktors" ievērojami novilcina dalībvalstu kopīgas politikas īstenošanu drošības nodrošināšanai reģionā, negatīvi ietekmējot drošības situāciju. 7. Pieaug legālās migrācijas (personu brīvas pārvietošanās) negatīvās blaknes – fiktīvu laulību problemātika, nacionālās politikas attīstības ietekme (piemēram, "investoru programmas"), ģimenes apvienošanas jautājumi u. c. 8. Nestabilā situācija rada labvēlīgu vidi valstīm nedraudzīgu elementu (spiegu, izlūku) iekļūšanai kopējā drošības telpā. 9. Sabiedrībā attīstās birku piekāršanas teorija (bēglis – terorists).

Secinājumi.

1. Migrācija kļūst par vienu no atslēgas elementiem nacionālās / reģionālās drošības stratēģijā.
2. Apstākļu mainība noteiks drošības stratēģiju pārvērtēšanas nepieciešamību.
3. ES valstīm būs jārada vienots mehānisms līdzvērtīgai bēgļu "plūdu" radīto problēmu risināšanai.
4. Eiropas kopējo uzstādījumu ieviešana bez visām dalībvalstīm pieņemama risinājuma apdraud ES institūta saglabāšanu.
5. Sagaidāma Šengenas līguma ietekmes vājināšanās, dalībvalstīm izvēloties koncentrēties uz nacionālo drošību.
6. Dalībvalstu īstenotā ārpolitika Tuvajos Austrumos tiks traucēta, jo ES ietekmes mazināšana atbilst Krievijas interesēm.
7. Legālās migrācijas un personu brīvas pārvietošanās ierobežojumi palielinās finansiālo, juridisko un administratīvo slogu.
8. Bēgļu pieplūdums un tā radītais satricinājums sistēmā intensificēs Krievijas izlūkoperācijas Eiropā, kas prasis palielināt pretizlūkošanas kapacitāti.
9. Pieaug nepieciešamība aktualizēt programmas naida noziegumu novēršanai.